

1) Ἀγριολαχανικὰ τοῦ γένους τῆς ραφανῖδος (raphanus) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (compositae), ἦτοι ραφανίς οὐρανίσκος (raphanus raphanistrum) ὅμοιά πρὸς σίναπι (sinapis arvensis) ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Σὰν τέτοια κοπρολάχανα καὶ ἀγριορρεπανῆδες
τοὺς δρόμους βρομοκείονται μὲν σάπιες τοὶς δροπίδες
κῶς. Συνών. ραπανῖδα, ραπανιδούλη. 2)
Χαμπάνουλα ἡ ἐδώδιμος (campanula esculenta) τοῦ
ένους τοῦ χωδωνίου (campanula) τῆς τάξεως τῶν χωδω-
νανθῶν (campanulaceae), ἀγριολαχανικὸν Λέσβ. [**]

ἀγριορράπανο τό, Πελοπν. (Αρκαδ.) —Λεξ. Περιδ.
Βυζ. ἀγριορρέπανο ἄγν. τόπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ τοῦ οὔσ. ραπάνη. Ή λ.
καὶ παρὰ Σομ. Πρ. μεσν. ἀγριορρέπανος.

Τὸ φυτὸν ἀγριορρέπανηδα, δὲ ίδ. [**]

ἀγριορρεβιθεδά ἡ, ΘΧελδράιχ 28 ἀγριορροβιθεδά
Κρήτ. (Βιάνν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ τοῦ ούσ. ρεβιθεδά.
Τὸ ἀγριόχορτον ἐρέβινθος ὁ Ἑλληνικὸς (cicer Grae-
cus) τῆς τάξεως τῶν ψυχανθῶν (papillionaceae). [**]

ἀγριορρέφκη τό, ΘΧελδράιχ 40.
Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ ἀγνώστου β' συνθετ.

Τὸ ἀγριόχορτον ἐλαφόβισκον τὸ σκιερὸν (pastinaca
opaca), ἡ ἀγρία μορφὴ τοῦ ἐλαφοβίσκου τοῦ ἡμέρου
(pastinaca sativa) τῆς τάξεως τῶν σκιαδανθῶν (umbel-
liferae).

ἀγριορρίζαρο τό, ἀγριορριζάρι ΘΧελδράιχ 44
Φιλολογ. Τηλέγρ. 1819,55 ἀρκολλιζάρι Κύπρ. ἀγριορ-
ρίζαρο πολλαχ. ἀγριορρίζαρον Θεσσ. Μακεδ. (Βέρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ τοῦ ούσ. ριζάρι.
Διάφορα ἀγριόχορτα ὅμοια πρὸς τὸ ἐρυθρόδανον καὶ
τῆς αὐτῆς τάξεως τῶν ἐρυθροδανωδῶν (rubiaceae) 1)
Ἐρυθρόδανον τὸ ἔξωτικὸν (rubia peregrina) ἐνθ' ἀν.
Συνών. ἀγριοβαρή 2. β) Ἐρυθρόδανον τὸ Ὀλιβιέρειον
(rubia Olivieri) ἐνθ' ἀν. Συνών. ριζάρι. 2) Πουτο-
ρία ἡ Καλαβρική (putoria Calabrica) Κέρκη. Συνών.
ἀγριλίτσα. 3) Γάλιον τὸ γνήσιον (galium verum),
τὸ πηγνύον τὸ γάλα ώς ἡ πυτία καὶ ἄλλα εἰδη γαλίου
Θεσσ. (Λάρισ.) Μακεδ. Κέρκη.
Πρ. ἀγριομπογιά. [**]

ἀγριόρριζο τό, Σίφν.
Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ τοῦ ούσ. ριζή.
Τὸ φυτὸν κοτυληδῶν ἡ ὀριζοντία (cotyledon hori-
zontalis) καὶ κοτυληδῶν ἡ κονδυλόρριζος (cotyledon
tuberosa) τῆς τάξεως τῶν σαρκοφυλλωδῶν (crassula-
ceae). [**]

ἀγριόρροβη ἡ, Πελοπν. (Αρκαδ.)
Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ τοῦ ούσ. ρόβη.
Τὸ φυτὸν ἀγριοαρακᾶς 2, δὲ ίδ. [**]

ἀγριόρροδαρεδά ἡ, ἀμάρτ. ἀγριγρορροδαρεὰ Κρήτ.
ἀγρορροδαρεὰ Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ τοῦ ούσ. ροδαρεά.
Τὸ φυτὸν ἀγριοτριανταφυλλεά, δὲ ίδ. Συνών.
ἀγριορροδεά. [**]

ἀγριορροδεά ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ τοῦ ούσ. ροδεά.

Τὸ φυτὸν ἀγριοτριανταφυλλεά, δὲ ίδ. Συνών.
ἀγριορροδεά.

ἀγριόρροδο τό, Ζάκ. Κρήτ. κ. ἀ.

Τὸ μεσν. ούσ. ἀγριόρροδο.

1) Ὁ καρπὸς τῆς ἀγριοτριανταφυλλεάς, δὲ ίδ.
2) Ἡ ἀγριοτριανταφυλλεά, δὲ ίδ. [**]

ἀγριορροϊδεά ἡ, Πελοπν. (Αρκαδ.) ἀγριορροδεά
ΠΓεννάδ. Ἐλλην. Γεωργ. 9,386 Λεξ. Περιδ. Βυζ. ἀγριο-
ρροδεά Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ τοῦ ούσ. ροϊδεά.

Τὸ φυτὸν ξινορροϊδεά, ποικιλία ροιᾶς τῆς κοινῆς
(Punica granatum), ἡ ὀξεῖα ρόα τοῦ Διοσκορ. (1,151) ἢ
ἐν γένει ἀγρία ροιά (Διοσκορ. 1,154). Υπὸ τὸν τύπ.
Ἀγριουρροϊδεά τοπων. Λέσβ. [**]

ἀγριόρροοκα ἡ, Σίφν. —Λεξ. Περιδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγριος καὶ τοῦ ούσ. ρόκα.

1) Τὸ φυτὸν ἀγριοκάρδαμο, δὲ ίδ., Σίφν. Συνών.
ἀγριοσέλινο 2 β. 2) Τὸ φυτὸν εὔζωμον τὸ ἥμερον
(eruca sativa) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae)
Λεξ. Περιδ. Πρ. ρόκα. [**]

ἀγριός ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Oiv. κ. ἀ.) ἀγριγμός
Κρήτ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) ἀγριγμός Κρήτ. ἀγριούς βόρ.
Ιδιώμ. ἀγριγμούς Λέσβ. ἀγριγμούς Σαμοθρ. ἀγριγμούς
Θράκ. (Καλλίτ.) Σαμοθρ. ἀγιούς Λέσβ. (Τελών.) ἀγρός
Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀγρες Πόντ. (Σάντ.
Χαλδ. κ. ἀ.) ἀγρος Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ.
Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀγρον Θεσσ. Λέσβ. Μακεδ.
(Καστορ. Μελέν. κ. ἀ.) ἀγρος Τσακων. ἀρχος Κύπρ.
ἀργος Καππ. ἀεργος Μεγίστ. ἀαργούς Λυκ. (Λιβύσσ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀγριος. Ο τύπ. ἀγριγμός ὁ φείλεται
ἴσως εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ρ. ἀγροίζω, δι' δὲ ίδ. ἀγγροίζω.
Πρ. ΓΧατζιδ. MNE 2,434 Ἐν τῷ τύπ. ἀρχος ἀπεβλήθη
τὸ γ διὰ τὸ δυσεκφώνητον. Πρ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνῷ
26 (1914) Λεξικογρ. Αρχ. 54. Διὰ τὸν τύπ. ἀγριγμόν τον
πρ. AHeisenberg ἐν Ἀφιερ. εἰς ΓΧατζιδ. 97 καὶ Ἀνθ
Παπαδοπ. Γραμμ. βιορ. Ιδιωμ. 29. Τὸ ἀρχος προηλθεν
ἴσως κατὰ μετάθεσιν ἐκ τοῦ ἀγριος.

Α) Ἐπὶ ἐμψύχων 1) Ὁ ἐν τοῖς ἀγροῖς ζῶν, ἀνή-
μερος, ἐπὶ ζφων κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ.
Κερασ. Κοτύωρ. Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.:
"Ἄγρια θεριά, ἀγρια πουλλιά, ἀγριος χοῖρος κοιν." Ἀγρον
πιριστέρο" Μακεδ. "Αρχον γεράκιν" Κύπρ. "Αγρέα θεριά
(ἄγρια θηρία) Τσακων. "Αγριγμα ζούπα (ἄγρια θηρία)
Καλλίτ. || Παροιμ. "Ηρθαν τ' ἀγρια νὰ δηάξοντα τὰ ἥμερα
(δομοία πρὸς τὴν ἀρχ. «οἱ ἐπτήλυς τὸν ἔνοικον» ἐπὶ τῶν
ἀντιτοιουμένων δικαιώματα ἀνήκοντα εἰς ἄλλους) κοιν.
Τ' ἀγρα τὰ μουχτερὰ τὰ δόνα ἥμερών της (ἐπὶ ἀλαζόνος ὑπὸ^{τῆς}
δυστυχίας ταπεινουμένου) Χαλδ. || Ἄσμ.

Νὰ ζήσῃς χρόνους ίκατό, σ' ἀσπρίσης, νὰ γιράσης,
νὰ γένης σ' σὰν τοὺν "Ελυμπον, σ' σὰν τ' ἄγρον πιριστέρι
Μακεδ. Πρ. τὰ ἀρχ. ἀγριος βιοῦς-σῆς, ἀγρια δρνίθια κλπ.
Ἀντίθ. ἥμερος. 2) Ὁ ἀγριαίνων, ὁ ἀτίθασος, ὁ δυσή-
νιος κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ.
Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Φοράδα ἀγρια. Γαι-

δούρι ἄγριο κοιν. Τράος ἄγριγος (τράος = τράγος) Κρήτ. Άλγα ἄγριγη αὐτόθ. Σέβου μή σε φίξῃ τὸ μουλάρι, γιατί ναι ἄγριγη (σέβου=πρόσεχε) αὐτόθ. Ήσαν ἄρκα τὰ βούδκια καὶ τοῦ ἐφύασιν (ἐφυγον) Κύπρ. "Αγρον μουλάριν ἐν' ἀβούτο (τοῦτο) Κερασ. Τὸ δκυλλί σ' πολλ' ἄγρον ἐν' Κοτύωρ. Ἀντίθ. ἥμερος. 3) Ὁ ἀνήκων εἰς ἄγριαν φυλὴν κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὅφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Τὸν ἐφαγαν οἱ ἄγριοι κοιν. β) "Ομοιος ἄγριφ ἀνθρώπῳ, φοβερὸς τὴν μορφήν, δυσειδῆς κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὅφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Τέ ἄγριος ἀνθρωπος εἶναι! φοβᾶσαι νὰ τὸν βλέψῃς! κοιν. Νι' ἄγρος ἀνθρωπος ἐν'! Χαλδ. Πρβ. ἄγριάνθρωπος. γ) Ὡμός, χαλεπός, σκληρὸς κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὅφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Μωρέ, αὐτὸς δ δάσκαλος εἶναι πολὺ ἄγριος, χτυπᾷ ἀλύπητα τὰ παιδιὰ κοιν. "Αγριος κι ἀνημέρευτος Κερασ. || Ἄσμ.

"Απιστε, πῶς ἐπείστηκες, κι ἄγριε, πῶς ἡμερώθης καί, κάστρο ἀπαράδοτο, καὶ πῶς ἐπαραδόθης; (μοιρολ.) Πελοπν. (Λακων.) Ἀντίθ. ἥμερος, πρᾶος.

δ) Βάρβαρος, ἄγροικος, ἀπολίτιστος κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὅφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Δὲν ξέρει νὰ φερθῇ διόλου, εἶναι ἄγριος, θαρεῖς πῶς κατέβηκε ἀπὸ τὸ βουνὸ πολλαχ. ε) Δυσπρόσιτος ἀκοινώνητος πολλαχ.: Εἶναι ἄγριος σὰν ἄγριμι, φοβᾶται νὰ δῃ ἀνθρωπο.

B) Ἐπὶ ἀμύχων 1) Ὁ μὴ καλλιεργούμενος, ὁ αὐτοφυῆς, ἐπὶ δένδρων καὶ φυτῶν κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὅφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: "Αγρια ἀπιδεὰ - ἐλαιὰ - μηλεὰ - συκεά. "Αγρια χόρτα, ἄγρια ραδίκια κοιν. "Αγριγα λάχαρα Κρήτ. Ή σημ. καὶ ἀρχ. Πρβ. Γαλην. 6,619 (ἔκδ. ΣΚῦην) «ἄγρια καλεῖν εἰώθασι πάντες ἀνθρωποι φυτὰ τὰ κατὰ τὴν χώραν φυόμενα χωρὶς ἐπιμελείας γεωργικῆς». Πρβ. ἔτι «ἄγρια ἐλαία, ἄγρια συκῆ» κτλ. Ἀντίθ. ἥμερος. 2) Ὁ ἀνήκων εἰς δένδρον μὴ ἔξημερωθὲν διὰ τῆς καλλιεργείας, ἐπὶ καρποῦ κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὅφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: "Αγρια τόπος (πρβ. ἄγριότοπος). || Ἄσμ.

"Ἐτρωγεν μοῦτ-τες τῶν δεντρῶν, ἄρκους καρποὺς καὶ χόρτα, ἔτοι τὴν κατεδίκασεν ἡ μαύρη της ἡ σόρτα

(σόρτα = τύχη) Κύπρ. Πρβ. καὶ ἀρχ. «ἄγρια σῦκα» κτλ.

3) Ὁ ἀωρος, δ μὴ ὠριμάσας Θεσσ. (Πορταρ.) κ. ἀ.

4) Ἀγεώργητος, χέρσος, τραχὺς καὶ ἔρημος κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὅφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: "Αγριος τόπος (πρβ. ἄγριότοπος).

"Αγρια βουνὰ κοιν. "Αγριο χωράφι Σέριφ. κ. ἀ. "Αρκον λιβάδιν Κύπρ. Τὸ γησὶ ἦταν ἄγριο, δὲν ἦταν καλλιεργισμένο Κίμωλ. Οὐ δρόμους π' θέλαν νὰ πάριν ἦταν ἄγριους (νὰ πάριν = νὰ πορευθοῦν) Λέσβ. Ἐπῆρε τ' ἄγρια (ἔνν. μέρη) Σύμ. || Φρ. "Σ τ' ἄγρια νά ναι καὶ μακρινὰ βουνὰ (λέγεται ὅταν τὶς ἀναφέρῃ τὸ πένθος καὶ τὴν δυστυχίαν ἄλλου. Ἐξορκ.) Ζάκ. "Σ τ' ἄγρια βουνὰ καὶ 'σ τ' ἄκαρπα τὰ δέντρα (ὅταν πίπτῃ χάλαζα. Ἐξορκ.) Θράκ. (Σαρεκκλ.) "Ο πόνε ντι νὰ ζάη ένορ ἄγριους δίνον (δ πόνος σου νὰ πάῃ εἰς τὰ ἄγρια βουνά. Ἐξορκ.) Τσακων. || Ἄσμ.

Στροῦγκες, καὶ ποῦ ν' τ' ἀρνάκια σας καὶ ποῦ ν' τὰ πρόβατά — Οἱ κλέφτες μᾶς τὰ πήρανε κ' εἰς τ' ἄγρια τὰ πάνε [σας; Πελοπν.

5) Σκληρός, τραχὺς πολλαχ.: "Αγριο ξύλο. "Αγρια κάρβουνα (τὰ ἐξ ἄγριων, σκληρῶν ξύλων παραγόμενα) πολλαχ. "Αγριου λύθαρο" Ηπ. "Αγριου ρούχου αὐτόθ.

"Αγριο πρᾶμα (τὸ ἀνώμαλον ἔχον ἐπιφάνειαν) Πελοπν. (Άρκαδ.) Ἀντίθ. ἥμερος. 6) "Αγευστος, ἐπὶ οἴνου, ἐλαιίου κττ. "Αγριο κρασί (στυφόν) ἐνιαχ. "Αγριο λάδι Τῆν.

7) Ὁ ἐμπνέων ταραχήν, φόβον, διεγείρων συναίσθημα φόβου κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Άμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὅφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: "Αγριο κοίταγμα - μάτι - πρόσωπο κτλ. Τὸν κοιτάζω μὲ ἄγριο μάτι (πρ. Σοφοκλ. Ἀντιγ. 1231 «ἄγριοις δσσοισι παπτήνας ὁ παῖς»). Τὸν παίρω μὲ τὸ ἄγριο. "Αγρια θάλασσα (πρ. τὸ παρὰ Πολυδ. 9,32 «κακίζων... τελώνην εἴποις ἄν... θαλάττης ἄγριωτερος»). "Αγρια κύματα. "Αγριος καιρὸς (πρ. ἄγριος καιρος). "Αγριος ἀέρας κοιν. Ἀπ' τ' ἄγρια μισάνυχτα ξυπνᾶ (ἀπὸ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε εἶναι ἡ μεγίστη ἔντασις τοῦ σκότους ἡ φόβον ἐμπνέουσα) Μακεδ. Τ' ἄγρα τοῦ μεσανύχτου Κερασ. || Φρ. Βλέπω μὲ τὸ ἄγριο (ἔνν. μάτι=ἄγριως, βλοσυρῶς. Πρβ. τὸ ἀρχ. «ἄγριον βλέπειν») πολλαχ. Μὲ τὸ ἄγριγο τοῦ μίλησ (βαναύσως) Κρήτ. Μὲ τὸ ἄγριγο μὲ λαλεῖ (βαναύσως φέρεται πρὸς ἔμε) αὐτόθ. || Γνωμ. "Αγριη ταχινή, ἡμερη μέρα (ὅταν ἡ πρωία εἶναι ἀγρία, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας εἶναι ἡμερον, εῦδιον) Κρήτ. "Ημερη ταχινή, ἄγριη μέρα (ἀντίθ. τοῦ προηγουμένου) αὐτόθ. "Αγρια πωρηαρσά, καθάρεια μέρα (πωρηαρσά=πρωινή) Κάρπ. Αεργιον πωρονόν, καθάρεια μέρα Μεγίστ. "Αγιρζα πωρηεσινή, καθάρος μέρα Κάλυμν. Μὲ τὸ μαλακὸ τὰ βούδια καὶ μὲ τ' ἄγριο τ' ἄλογα (μὲ ηπιον τρόπον μεταχειρίζονται κτλ.) Πελοπν. (Δημητσάν.) 8) "Υπερβολικός, ισχυρὸς σύνηθ.: "Αγρία πεῖνα (πρ. ἀρχ. «χαλεπὸς καὶ ἄγριος λιμός»). "Αγριοι πόνοι. "Αγρια ἀρρώστια (πρ. τὰ ἀρχ. «νόσος ἄγρια, ἄγριον ἔλκος, ἄγρια τραύματα»). "Αγρια πάθη (ἀσβεστον μῖσος). "Αγρια παράπονα. "Αγριες φωνές.

ἄγριοσάλαγος δ, ἀμάρτ. ἄγριατσάλαχος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὔσ. σάλαγος.

Μέγας ψόφος, θόρυβος: "Ολη νύχτ' ἀπόψ' ἔκονα πάνω της γάμαρά μας ἔναν ἄγριατσάλαχο καὶ μὲ διάηκε ωρετείδι (έφοβήθην σφόδρα).

ἄγριοσάλακας δ, Κέρκη.

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ ούσ. σάλακας.

Τὸ φυτὸν ἄγριοπαπαρούνα, δ ίδ. [**]

ἄγριοσαλάτα ἡ, Λέρο.

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ ούσ. σαλάτα.

Τὸ φυτὸν κοχλιαρίς ἡ φαρμακευτική (cochlearia officinalis) καὶ κοχλιαρίς ἡ ἀρμορακία (cochlearia armoracia) τῆς τάξεως τῶν σταυροανθῶν (cruciferae). [**]

ἄγριοσάλιαγκας δ, ἀμάρτ. ἄγριοσάλαγκος Ηπ.

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ ούσ. σάλιαγκας.

1) Ὁ γυμνὸς κοχλίας. 2) Πᾶς μὴ ἐδώδιμος κοχλίας. Συνών. ἄγριοσίλιμος. [**]

ἄγριοσελινγά ἡ, Σύμ.

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ ούσ. σέλινο. Ο μετασχηματισμὸς ἔγινε κατὰ τὰ εἰς -εὰ δὲν. φυτῶν.

Τὸ φυτὸν ἄγριοσέλινό, δ ίδ. [**]

ἄγριοσέλινο τό, πολλαχ. ἄγριουσέλινου Στερελλ. (Αιτωλ.) ἀρχοσέλ-λενον Κύπρ.

Τὸ μεταγν. ούσ. ἄγριοσέλινον.

1) Διάφορα ἄγριόχορτα τῆς τάξεως τῶν σκιαδανθῶν (umbelliferae) α) Ἡ τοῦ κηπευτοῦ σελίνου ἄγρια

